

**STUDIJA OPRAVDANOSTI DAVANJA
KONCESIJE
ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PRUŽANJA
MEDIJSKE USLUGE RADIJA NA PODRUČJU
DIJELA GRADA OSIJEKA
(L-OS)**

STUDIJA OPRAVDANOSTI DAVANJA KONCESIJE ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PRUŽANJA MEDIJSKE USLUGE RADIJA NA PODRUČJU DIJELA GRADA OSIJEKA (L-OS)

1. Uvod

Ova studija opravdanosti ima za cilj pomoći svima zainteresiranima za sudjelovanje u postupku davanja koncesije za obavljanje djelatnosti radija na području dijela Grada Osijeka (L-OS) kako bi stekli što kvalitetniju podlogu za izradu svojih ponuda. Ponuda za radijsku koncesiju izrađuje se sukladno Pravilniku o sadržaju i postupku raspisivanja obavijesti o namjeri davanja koncesija za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija („Narodne novine“, broj 118/22). Zakon o elektroničkim medijima i Pravilnik dostupni su na internetskoj stranici Agencije za elektroničke medije <http://www.aem.hr>.

Davatelj koncesije u sklopu pripremnih radnji za raspisivanje natječaja za davanje koncesije izrađuje studiju opravdanosti i procjenu vrijednosti koncesije sukladno Zakonu o koncesijama („Narodne novine“, broj 69/17 i 107/20). Prilikom izrade studije opravdanosti davatelj koncesije posebno uzima u obzir javni interes i financijski učinak davanja koncesije na državni proračun.

2. Opće informacije

Područje koncesije je dio Grada Osijeka. Na području koncesije, prema podacima HAKOMA (temeljenih na podacima Državnog zavoda za statistiku), ima 58.000 stanovnika. Na području dijela Grada Osijeka, prema podacima FINA-e, za 2023. godinu posluje 3.699 poduzetnik čiji prihod iznosi 2,96 mlrd eura, a ukupan broj zaposlenih je 23.381.

Na području dijela Grada Osijeka djeluju tri nakladnika radijske djelatnosti.

Koncesija za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga radija daje se temeljem odredaba Zakona o elektroničkim medijima i Zakona o koncesijama po provedenom, propisanom postupku te se ne može prenijeti na drugu pravnu osobu.

Prilikom obavljanja djelatnosti pružanja medijske usluge radija nakladnik je dužan, uz Zakon o elektroničkim medijima i druge pozitivne pravne propise, poštivati i podzakonske akte:

- Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i/ili radija i vođenju očevidnika („Narodne novine“, broj 118/22)
- Pravilnik o zaštiti maloljetnika u elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj 106/22)
- Pravilnik o hrvatskim audiovizualnim djelima („Narodne novine“, broj 3/23)
- Pravilnik o detaljnim mjerilima za određivanje audiovizualnih i/ili radijskih programa koji se smatraju vlastitom proizvodnjom („Narodne novine“, broj 22/22)

- Pravila za ostvarivanje prava na ispravak u programima pružatelja audio i audiovizualnih medijskih usluga („Narodne novine“, broj 46/10).

3. Procjena vrijednosti koncesije

Procijenjena vrijednost koncesije izračunata je, sukladno Zakonu o koncesijama, kao procijenjeni prihod koji će koncesionar, postupajući s pažnjom dobrog gospodarstvenika, ostvariti temeljem ugovora o koncesiji za vrijeme od dvadeset (20) godina, umanjen za procijenjeni iznos naknade za koncesiju za tri nakladnika u fiksnom iznosu od =7.963,20 EUR i varijabilnom iznosu od nula eura, diskontiran na neto sadašnju vrijednost po važećoj kamatnoj stopi koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja, a koja približno odražava trenutačne tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika koji su karakteristični za ulaganja srodna predmetu koncesije.

Izračun procijenjene vrijednosti koncesije na području dijela Grada Osijeka bazira se na iznosu zbroja prosječnih prihoda nakladnika koji su na području koncesije obavljali djelatnost radija, za razdoblje 2021. – 2023. godine.

Takav zbroj prosječnih prihoda nakladnika na istom području koncesije za razdoblje 2021. – 2023. godine iznosio je = 22.967,67 EUR, a fiksni dio godišnje naknade za koncesiju =132,72 EUR. Zbroj prosječnih prihoda nakladnika uzeli smo kao osnovicu za izračun, na način da se je taj iznos pomnožio sa brojem godina za koji se namjerava dati koncesija (20 godina). Tako dobiveni iznos procijenjenog prihoda nakladnika iznosi = 459.353,47 EUR a umanjen za fiksni dio naknade za koncesiju za dvadeset godina za tri nakladnika u iznosu od =7.963,20 EUR i varijabilni dio naknade za koncesiju u iznosu od nula eura, iznosi =451.390,27 EUR.

Procijenjeni budući iznos prihoda nakladnika, sukladno Zakonu o koncesijama, potrebno je diskontirati na neto sadašnju vrijednost, stoga je potrebno uzeti u obzir vrijeme između današnjeg trenutka i godina kada će se procijenjeni budući prihodi ostvariti. Iznos sadašnje vrijednosti ovih budućih prihoda se izračunava temeljem diskontne stope koja približno odražava trenutačne tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika koji su karakteristični za ulaganja srodna predmetu koncesije. U našem slučaju smo se poslužili važećom kamatnoj stopi koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja, koja trenutno iznosi 4,25%, a koja približno odgovara traženoj diskontnoj stopi. Diskontiranjem na neto sadašnju vrijednost budućih projiciranih prihoda, uz važeću kamatnu stopi koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja, za 20 godina procjenjuje se na 196.350,01 EUR.

Vodeći računa da se odredbom članka 48. stavka 4. Zakona o elektroničkim medijima kojom je propisano da se status pružatelja medijskih usluga odlukom utvrđuje Vijeće pri davanju koncesije za obavljanje djelatnosti, te da će prihodi pružatelja medijske usluge u najvećem dijelu biti uvjetovani njegovim statusom, programom i sposobnošću za uspješno tržišno pozicioniranje, ova procjena budućih prihoda nakladnika se mora smatrati okvirnom i ne može se koristiti kao relevantan podatak te je njena namjena isključivo u korist izrade ove studije opravdanosti.

4. Javni interes

Općenito

Djelatnost objavljivanja audiovizualnog programa od interesa je za Republiku Hrvatsku posebice kada se programi odnose na:

- ostvarivanje prava na javno informiranje i na obaviještenost svih državljana Republike Hrvatske, pripadnika hrvatskih nacionalnih manjina i zajednica u inozemstvu, te ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj,
- ostvarivanje ljudskih prava i političkih prava građana te unaprjeđivanje pravne i socijalne države te civilnog društva,
- djecu i mlade ili su namijenjeni djeci i mladima,
- osobe s posebnim potrebama,
- očuvanje hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta,
- poticanje kulturnog i umjetničkog stvaralaštva,
- kulturu javnog dijaloga,
- razvoj obrazovanja, znanosti, umjetnosti i športa,
- zaštitu prirode, okoliša i ljudskog zdravlja,
- poticanje medijske pismenosti.

Zakonom o elektroničkim medijima (članak 70.) osnovan je Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (Fond) koji se financira iz sredstava HRT pristojbe. Sredstvima Fonda potiče se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja elektroničkih medija na lokalnoj i regionalnoj razini koji su od javnog interesa i osobito u važni za:

- ostvarivanje prava građana na javno informiranje,
- poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine,
- razvoj odgoja i obrazovanja,
- razvoj znanosti,
- razvoj umjetnosti,
- poticanje stvaralaštva na narječjima hrvatskoga jezika,
- poticanje posebnih kulturnih projekata i manifestacija,
- nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj,
- poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova i drugih najviših vrednota ustavnoga poretka,
- poticanje svijesti o ravnopravnosti rodnih identiteta i spolnoj orijentaciji,
- poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti,
- podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom,
- povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata,
- razvoj i poticanje programa medijske pismenosti,
- zaštitu okoliša,
- promociju zdravlja i poticanje zdravstvene kulture.

Nakladnik koji na području koncesije proizvodi programe od javnog interesa može ostvariti dodatna namjenska sredstva potpore putem Fonda (javnim natječajem koji provodi Vijeće za elektroničke medije).

Lokalni mediji percipiraju se kao mediji koji pokrivaju određeno područje uže od nacionalnog (državnog) te se bave tematikom i problematikom tog područja, odnosno **nude informacije iz određenog grada ili županije, ali ne i šire od toga**. To je područje u kojem građani, posredstvom vlastitih i zajedničkih resursa, zadovoljavaju najveći dio svojih životnih potreba i rješavaju svoje životne probleme. Upravo zbog toga informacije o događanjima unutar lokalne zajednice, kao i lokalne servisne informacije, za građane su izuzetno važne. S obzirom na tip potreba za pojedinom vrstom informacija u lokalnim medijima, rezultati kvalitativnog dijela istraživanja sugeriraju da se od lokalnih medija s obzirom na bazični informacijski sadržaj očekuje da građanima prenose tri vrste informacija:

- **korisne servisne informacije**, primjerice informacije o tome gdje će doći do prekida struje, vode, prometa i slično. Takve informacije rijetko se mogu saznati iz ostalih medija, a važne su za funkcioniranje i planiranje svakodnevnog života. Ovo je glavni tip informacija koje se ciljano traže u okviru lokalnih medija.
- **najave o budućim događanjima** na lokalnom području, od sportskih preko kulturnih događanja te komentari o tome **kako je proteklo svako događanje**. Riječ je o popularizaciji događanja koja ne dobivaju dovoljno medijskog prostora na nacionalnoj razini, a mogu zainteresirati građane određenog područja: „*Male aktualnosti su one koje zapravo predstavljaju život*“.
- **detaljne informacije o komunalnim događajima** - o lokalnoj samoupravi, aktivizmu, zahtjevima za boljitak mjesta, kao i informacije o odlukama i potezima lokalnih tijela vlasti. U ovom kontekstu lokalni mediji se gledaju kao „**lokalni forum**“, mjesto na kojem se mogu postaviti pitanja o konkretnim problemima i kako riješiti te probleme, te dobiti detaljne informacije o tome kako funkcionira lokalna samouprava.

Dio Grada Osijeka i javni interes

U okviru pripremnih radnji i za potrebe izrade ove studije opravdanosti, Vijeće za elektroničke medije je objavilo javni poziv udrugama civilnog društva i ostalim pravnim i fizičkim osobama za očitovanjem o postojanju javnog interesa za elektroničkim medijem na području koncesije. Javni poziv je objavljen na internetskim stranicama Agencije za elektroničke medije. Zaprimito je 10 očitovanja.

Slijedom navedenog utvrđen je javni interes za djelovanjem elektroničkog medija na koncesijskom području.

Lokalni (regionalni) program je program od posebnog interesa za sve one koji žive ili rade na određenom koncesijskom području, te stoga koncesionar mora osigurati odgovarajuću količinu lokalno proizvedenog lokalnog programa i relevantnih informacija od interesa za lokalnu zajednicu.

Nositelj koncesije temeljem Zakona o elektroničkim medijima treba ispunjavati javni interes na način da pruža relevantan govorno-informativni

program koji donosi točne, nepristrane i neovisne vijesti i informacije o događajima u lokalnoj zajednici, promiče lokalne vrijednosti, kulturu, tradiciju i raznolikosti, razvoj kreativnih i drugih potencijala zajednice, doprinosi socijalnoj koheziji i kulturnom identitetu, potiče interes za obrazovanje i učenje, te potiče i omogućuje demokratski dijalog, posebice o pitanjima od lokalnog interesa, kao i aktivno sudjelovanje javnosti i građana u političkom životu.

Lokalni program može biti oblikovan na više načina: lokalne vijesti i informacije – političke, ekonomske, kulturne etc., servisne informacije, intervjui, izvorni program koji potiče kreativnu izvrsnost i kulturni identitet na regionalnom i lokalnom nivou, tematski programi o kulturnim, znanstvenim i umjetničkim zbivanjima, programi vezani za humanitarne akcije i civilne inicijative, zabava, sport, lokalna i tradicijska glazba, interakcija sa slušateljima.

Nakladnik može sam definirati udjele različitih elemenata (žanrova) lokalnog sadržaja, ali njegov program mora uključivati temeljne informativno-obrazovne sadržaje koji su od specifičnog i relevantnog lokalnog značenja ili interesa za ciljanu publiku na tom koncesijskom području.

5. Financijski učinci davanja koncesije i vrijednost koncesije

Koncesija će omogućiti dodatne prihode za državni proračun te za proračun lokalne samouprave.

Zakonom o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj 111/21 i 114/22) u članku 88. stavak 4. propisano je da se za koncesiju plaća naknada koja je utvrđena za područje koncesije Pravilnikom o visini i načinu plaćanja naknada („Narodne novine“, broj 113/22). Člankom 2. citiranog Pravilnika propisano je da se godišnja naknada za koncesiju za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija sastoji od: fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio godišnje naknade za koncesiju za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija plaća se na svakih 50.000 stanovnika u iznosu od 500,00 kuna (66,36 eura). Varijabilni dio godišnje naknade za koncesiju za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija plaća se u iznosu od 0,15% od ukupnoga godišnjeg bruto prihoda koji su u prethodnoj godini ostvarili pružatelji medijskih usluga obavljanjem djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija. Varijabilni dio godišnje naknade za koncesiju pružatelji medijskih usluga televizije i radija plaćaju na iznos ostvarenog ukupnog godišnjeg bruto prihoda od obavljanja djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija iznad 5.000.000,00 kuna (663.614,04 eura). Pružatelji medijskih usluga neprofitne televizije i neprofitnog radija plaćaju 50% od utvrđenog fiksnog dijela naknade za koncesiju i 50% od utvrđenog varijabilnog dijela naknada za koncesiju dok je minimalni iznos godišnje naknade za koncesiju za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija iznosi 500,00 kuna (66,36 eura).

Slijedom citirane odredbe Pravilnika o visini i načinu plaćanja naknada predviđeno je da će prihod državnog proračuna, u periodu davanja koncesije od ukupno 20 godina, iznositi s osnova fiksnog dijela godišnje naknade 2.654,40 EUR. S obzirom na procijenjenu vrijednost koncesije ne očekuje se ostvarivanje dodatnog prihoda državnog proračuna po osnovi varijabilnog dijela godišnje naknade za koncesiju.

Za rad Agencije za elektroničke medije nakladnici elektroničkih medija po Zakonu o elektroničkim medijima dužni su uplatiti 0,5 % od ukupnog godišnjeg bruto prihoda koji su u prethodnoj godini ostvarili pružanjem medijske usluge radija i televizije.

Obzirom da svi nakladnici radijske djelatnosti imaju obvezu sklapanja ugovora s udrugom HDS ZAMP vezano uz autorska prava, dodjeljivanje koncesije utjecat će pozitivno na osiguranje uvjeta za rad glazbenih i ostalih autora i izvođača.

Nakladnik, koji zadovolji sve zakonske preduvjete propisane u Zakonu o elektroničkim medijima, te Pravilniku o sadržaju i postupku raspisivanja obavijesti o namjeri davanja koncesija za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i radija i potpiše ugovor o koncesiji, ima obvezu udovoljiti i uvjetima koji su propisani Pravilnikom o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti pružanja medijskih usluga televizije i/ili radija i vođenju očevidnika, što znači da će se davanjem koncesije kroz dodatno zapošljavanje pozitivno utjecati i na lokalni proračun.

Nakladnik je obvezan, sukladno podzakonskom aktu osigurati minimalne tehničke, prostorne, kadrovske i financijske uvjete.

6. Zaključak

Uzevši u obzir postojanje javnog interesa, Vijeće za elektroničke medije ocjenjuje raspisivanje natječaja na području dijela Grada Osijeka opravdanim.